

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi)

RAKYL 15.04.2026 § 54

369/11.00.04/2026

Valmistelija	Ympäristösuunnittelija Pirkko Räikkönen pirkko.raikkonen@savonlinna.fi, p. 044 417 4687
Selostus	<p>Ympäristöministeriö on pyytänyt 8.4.2026 lausuntoa luonnoksesta ympäristönsuojelulain muuttamiseksi. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 7.5.2026, ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta.</p> <p>Ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/50/EY) muutoksen (EU) 2024/2881 kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia ympäristönsuojelulakiin.</p> <p>Keskeinen tavoite on parantaa ilmanlaatua EU:n alueella jo vuoteen 2030 mennessä. Ilmanlaadun turvaamiseksi lain nojalla säädetyt raja-arvoja ja muita ympäristönsuojeluvuorokausvaatimuksia ja -tavoitteita muutettaisiin tiukemmiksi uudistetun ilmanlaatudirektiivin mukaisesti. Lakiin lisättäisiin ilmanlaadun seurantaan koskevia uusia säännöksiä ja vastuita täsmennettäisiin.</p> <p>Keskimääräisen altistumisen seurannan edustavuutta laajennettaisiin perustamalla nykyisen yhden alueyksikön lisäksi uusia alueyksiköitä. Ilmanlaadun seuranta laajennettaisiin uusilla supermittausasemilla, joilla seurattaisiin myös sellaisia epäpuhtauksia, joille ei aseteta ympäristönsuojeluvuorokausvaatimuksia tai -tavoitteita. Ilmanlaadun seurantamenetelmiin ja mittauksen edustavuuden arviointiin lisättäisiin mahdollisuus käyttää mallintamissovellutuksia.</p> <p>Ilmanlaatuvaatimusten ja –tavoitteiden noudattamisen varmistamiseksi muutoksia tehtäisiin myös ilmanlaadun parantamista koskevien suunnitelmien liittyviin velvoitteisiin. Esityksessä olisi täysin uusia vaatimuksia muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta. Lakiin lisättäisiin uusia säännöksiä ilmanlaatuun liittyvästä tiedottamisesta. Uudistetun direktiivin täytäntöönpano edellyttää lukuisia muutoksia nykyiseen laki- ja asetustason sääntelyyn.</p>
Toimivalta	Hallintosääntö 6 §
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu pitävänsä esityksen yleisiä tavoitteita perusteltuina ja kannatettavina.</p> <p>On perusteltua, että direktiivin keskeiset vaatimukset pannaan täytäntöön ympäristönsuojelulain kautta, ja yksityiskohtaisempi sääntely jätetään asetustasolle. Hallituksen esityksen yleisiä tavoitteita ovat ilmanlaadun parantaminen, terveyshaittojen vähentäminen ja seurannan kehittäminen. Direktiivin tavoitteisiin sisältyvä laatuvaatimusten ja –tavoitteiden säännöllinen tarkistaminen ja päivittäminen suhteessa WHO:n suosituksiin on erittäin myönteinen ja tulevaisuuteen katsova lähtökohta.</p>

Esityksessä on kuitenkin kohtia, joissa sääntely tai perustelut jäävät epäselviksi tai edellyttävät täsmennyksiä esimerkiksi kunnallisen toimeenpanon ja alueellisen kattavuuden näkökulmasta.

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden toimeenpano on Suomessa toteutettava oikeasuhtaisesti, selkeästi rajattuna ja sisällöltään ennakoitava viranomaisille ja asianosaisille. Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen esittää huolensa siitä, että esitetty sääntely voi johtaa tilanteeseen, jossa viranomaiset joutuvat tekemään varmuuden vuoksi erillisiä päätöksiä pelkästään muutoksenhakumahdollisuuden avaamiseksi. Pie-nissä kaupungeissa ja kunnissa kamppaillaan jo nyt lisääntyvien tehtävien sekä vähenevien resurssien tasapainottamisen kanssa.

Seuraamukset ja vahingonkorvaukset

Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen kannattaa esityksessä omak-suttua ratkaisua, jonka mukaan seuraamuksia koskevat vaatimukset kate-taan rikoslain sääntelyllä, ja terveyshaittoihin liittyvät vahingonkorvausvaa-timukset kuuluvat vahingonkorvauslain soveltamisalaan. Ratkaisu on sel-keä, järjestelmällinen ja tukee oikeusjärjestyksen johdonmukaisuutta.

Vastuut ja yhteistyö ilmanlaadun hallinnassa

Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen kannattaa nimenomaisesti ehdotusta, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirastolle osoitetaan vastuu eri toimijoiden yhteistyön koordinoinnista tilanteissa, joissa kunnan omat toimi-valtuudet eivät ole riittäviä ilmanlaadun parantamiseksi. Tämä selkeyttää vastuunjakoja ja tukee kuntien tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa il-manlaatuun erityisesti silloin, kun päästölähteet tai toimenpiteet eivät ole yksinomaan kunnan päätösvallassa. Esityksen lakitekstiä ja perusteluita tulisi kuitenkin tarkentaa valtioneuvoston asetuksella, jotta selkeyttäisiin konkreettinen vastuunjako ilmanlaadun seurannan järjestämisessä ja hal-linnassa esim. kuntien, elinvoimakeskusten ja valtion viranomaisten välillä.

Supermittausasemat ja alueellinen kattavuus

Supermittausasemia koskeva sääntely on keskeinen uusi elementti ilman-laadun seurannassa. Kustannustehokkuussyistä on perusteltua, että esi-tyksessä hyödynnetään olemassa olevia tutkimus- ja mittausasemia. Jä-senmaa voi esitykseen kirjatun mukaan toteuttaa supermittausasemien si-joittamisen parhaaksi katsomallaan tavalla, ottaen huomioon uudistetun ilmalaatudirektiivin vaatimukset supermittausasemien määrästä ja näyt-teenoton edustavuudesta. Sijaintipaikoiksi on esitetty Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa sijaitsevaa Pallaksen huippututkimusasemaa, Juupajo-ella sijaitsevaa Hyytiälän metsäasemaa, Virolahtea ja Helsingin Kumpulaa. Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulmasta Virolahdelle esitetyn maaseudun tausta-alueen supermittausaseman alueellinen edus-tavuus on syytä arvioida jatkossa. Mikäli tavoitteena on kuvata laajemmin Itä-Suomen ilmanlaatua, voisi mittausaseman sijoittamista pohjoisem-maksi, lähemmäs Itä-Suomen keskisempiä osia, harkita.

Virolahden sijainti saattaa osin heijastaa alueen teollista ja liikenteellistä kuormitusta, minkä vuoksi eteläisimmät esitetyt supermittausasemat

antanevat ensisijaisesti kuvaa Lounais- ja Etelä-Suomen ilmanlaadusta, eivätkä välttämättä kaikilta osin edusta koko Suomen olosuhteita.

Määritelmät ja terminologia

Savonlinnan ympäristönsuojeluviranomainen korostaa, että ilmanlaadun seurantaa ja hallintaa koskevien uusien käsitteiden (esim. *tausta-alue*, *keskimääräisen altistumisen alueyksikkö*) tulee olla laissa määritelty täsmällisesti, ristiriidattomasti, ja siten, ettei tulkinnanvaraa jää käytännön soveltamistilanteissa.

Käsittely Ympäristösuunnittelija Pirkko Räikkönen selosti asiaa kokouksessa.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet Ympäristöministeriö

Julkaisupäivä 17.4.2026

Lähetyspäivä 21.4.2026

Tiedoksiannettu sähköpostilla

Otteen oikeaksi todistaa

21.04.2026

Tämä asiakirja on sähköisesti järjestelmäallekirjoitettu.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tarja Säily
toimistos sihteeri

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 54

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuo-
mioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- oppilaan arviointia (Perusopetuslaki 22 ja 42 c §).

Riita-asia käsitellään käräjäoikeudessa.